

Innst. 393 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:87 S (2015–2016)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Snorre Serigstad Valen, Heikki Eidsvoll Holmås, Torgeir Knag Fylkesnes og Karin Andersen om endringer i lovverket for private skoler og høyskoler

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge fram et forslag til lovendring som gir anledning til å redusere antall godkjente private elevplasser i en kommune eller fylkeskommune, dersom situasjonen er slik at kvaliteten på det samlede offentlige skoletilbudet er truet.
2. Stortinget ber regjeringen gjennomgå lovverket for private skoler og høyskoler for å sikre at intensjonen om at all statsstøtte skal komme elevene og studentene til gode, ivaretas bedre enn i dag. En slik gjennomgang skal ha som mål å redusere kontrollbehovet, innføre strengere sanksjoner for regelbrudd, samt å hindre at videresalg av skoler og høyskoler med statsstøtte kan gjøre det mulig å hente ut privat profitt fra skoledrift.
3. Stortinget ber regjeringen utrede en lovendring som krever at private skoler og private høyskoler skal organiseres som selveiende stiftelser, etter modell fra den danske 'Lov om friskoler og private grundskoler'.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Christian Tynning Bjørnø, lederen Trond Giske, Martin Henriksen, Tone Merete Sønsterud og Marianne Aasen, fra Høyre, Henrik Asheim, Norunn Tveiten Benestad, Kent Gudmundsen og Kristin Vinje, fra Fremskrittspartiet, Lill Harriet Sandaune og Bente Thorsen, fra Kristelig Folkeparti, Anders Tyvand, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Venstre, Iselin Nybø, og fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, viser til representantforslaget.

Komiteen merker seg bakgrunnen for forslaget der man ønsker å sikre at offentlige midler, bevilget til privat skoledrift, skal brukes på elevene. I juni 2015 ble privatskoleloven vedtatt endret, slik at det som tidligere ble omtalt som «private skoler», nå kalles «friskoler». En friskole som blir godkjent etter den nye friskoleloven, skal tilby grunnskole og/eller videregående opplæring på et «særskilt» grunnlag.

Komiteen viser til at det i friskoleloven, med forskrifter, er angitt hva friskolene har lov til å bruke tilskudd og skolepenger til. I forbindelse med Prop. 84 L (2014–2015) ble det foretatt en gjennomgang av regelverket for friskoler, der forbudet mot å ta utbytte ble understreket og presisert, blant annet ved innføring av nye krav til innsyn og økt dokumentasjonsplikt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til endringer i friskoleloven som ble vedtatt i 2015, der det ble presisert å videreføre prinsippet om at friskoler ikke

skulle gis godkjenning dersom etablering ville føre til negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet. Flertallet mener at en ny lovendring som gir anledning til å redusere maksimalt elevtall i godkjente friskoler, vil være en urimelig inngripen i friskolenes rettsstilling. En løpende vurdering av antall friskoler og elevtall vil være svært uforutsigbart, både for elevene og friskolene.

Flertallet viser til at det ble foretatt en grundig gjennomgang av eksisterende regelverk for friskoler i forbindelse med behandlingen av Prop. 84 L (2014–2015), da Stortinget vedtok flere innskjerpinger i regelverket for å sikre lovens intensjon om at tilskudd skal komme elevene til gode. Flertallet merker seg at det gjennomføres tilsyn og kontroll som avslører når aktører beriker seg på statstilskudd i strid med regelverket. Tilsynet blir stadig mer profesjonelt og treffsikkert, og erfaringer med tidligere lovbrudd gjør at man kan følge opp potensielle lovbrudd i fremtiden mer effektivt. Flertallet viser til at friskoleloven med forskrifter klart har angitt hva friskolene har lov til å bruke tilskudd og penger til. Midlene kan bare brukes til skolevirksomhet som er nødvendig og formålstjenlig for å nå målene i læreplanene.

Flertallet viser til statsrådens svarbrev 4. mai 2016 til komiteen, der han orienterer om departementets arbeid med oppfølging av Andreassen-utvalgets rapport om behov for endringer i universitets- og høyskoleloven. Flertallet forutsetter at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige endringer i universitets- og høyskoleloven, som skal sikre at vi får et regelverk som vil bidra til at statstilskuddet kommer studentene til gode.

Flertallet viser videre til at en stiftelsesform ikke vil være en garanti for at statstilskudd kommer elevene til gode, eller være en garanti for at statlig tilskudd ikke benyttes i strid med regelverket. Flertallet viser også til Andreassen-utvalgets rapport, som peker på at NOKUT-akkreditert høyskoleutdanning kun bør kunne organiseres som enten aksjeselskap eller stiftelse. Et krav om at friskolene skal organiseres som stiftelser, vil innebære en innskrenkning av organisasjonsfriheten som ikke står i forhold til det man faktisk oppnår med en slik regulering.

Flertallet viser for øvrig til statsrådens kommentarer til representantforslaget i brev 4. mai 2016. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti påpeker at det i de senere årene har vært en rekke saker der private skoler (såkalte friskoler) og høyskoler har måttet betale tilbake

statstilskudd etter at tilsyn har avdekket at skoleeier på ulike måter har tatt ut fortjeneste med grunnlag i skoledriften.

Disse medlemmer påpeker at til tross for strenge regler mot privat profitt, klarer private skole- og høyskoleiere å hente ut penger gjennom kompliserte selskapsstrukturer og transaksjoner mellom disse. Å avdekke slike lovbrudd krever store offentlige utgifter til tilsyn og kontroll.

Disse medlemmer understreker at kompliserte eierstrukturer ikke sjelden følges av omfattende skatteplanlegging.

Svakhetene ved dagens modell og kostnadene ved tilsyn gjør at disse medlemmer mener at man burde se etter endringer i de organisatoriske rammebetingelsene for privatskoler og private høyskoler. Disse medlemmer viser til Danmark der det kreves at alle private skoler som mottar statstilskudd, skal være organisert som selveiende stiftelser. Skolens midler skal ifølge den danske loven «alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhet til gode». Dansk lov slår også fast at «aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Skolens midler skal forvaltes, så de bliver til størst mulig gavn for skolen.» Den danske loven slår også fast at Kunnskapsdepartementet kan trekke tilbake statstilskuddet til en skole hvis det ikke er «tilstrekkelig sannsynliggjort» at skolen er uavhengig av andre selskaper eller det finnes en «nærliggende risiko for at skolen styres af andre» eller at «skolens midler anvendes til formål uden for skolen». Hovedansvaret legges dermed på skolen selv.

Disse medlemmer er av den oppfatning at en slik «dansk modell» kan gjøre det vanskeligere for private skoleiere å omgå dagens profittforbud, og at den kan redusere behovet for tilsyn. Modellen kan etter disse medlemmers oppfatning gi et klarere skille mellom ideelle aktører som ønsker å drive skole ut fra pedagogiske og samfunnsmessige motiver, og private skolekonserner som ønsker å drive skole med mål om profitt.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer forslag 2 og 3 i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå lovverket for private skoler og høyskoler, for å sikre at intensjonen om at all statsstøtte skal komme elevene og studentene til gode ivaretas bedre enn i dag. En slik gjennomgang skal ha som mål å redusere kontrollbehovet, innføre strengere sanksjoner for regelbrudd, samt å hindre at videresalg av skoler og høyskoler med statsstøtte kan gjøre det mulig å hente ut privat profitt fra skoledrift.»

«Stortinget ber regjeringen utrede en lovendring som krever at private skoler og private høyskoler skal organiseres som selveiende stiftelser, etter modell fra den danske 'Lov om friskoler og private grundskoler' eller som samvirkeforetak.»

Komiteen viser til at kommunene og fylkeskommunene i friskoleloven er gitt en innsigelsesrett når skoler søker om å starte opp eller ønsker å utvide elevtallet. I loven heter det at «godkjenning ikke skal gis dersom godkjenningen får negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet».

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker at i mange kommuner kan godkjenning av en friskole skape store utfordringer for det offentlige skoletilbudet selv med et relativt begrenset elevtall. Disse medlemmer påpeker at nye friskoler i de store byene har fått store konsekvenser for flere kommuner.

Fordi de private skolene er gitt godkjenning for et visst antall elevplasser, påpeker disse medlemmer at dagens lovverk ikke gir mulighet for fylkespolitikkerne til å redusere antall elevplasser i de private skolene. Ved nedgang i søkermassen til de videregående skolene blir eneste alternativ å kutte i det offentlige tilbudet. Disse medlemmer mener derfor at lovverket står i veien for de folkevalgtes mulighet til å gjøre de valgene de mener er best for elevene i sitt fylke.

Disse medlemmer mener at lovverket også står i motsetning til kommunens og fylkeskommunens innsigelsesrett slik den er utformet i den nye friskoleloven. Lovverket bør endres slik at det også er mulig å redusere de private elevplassene, dersom det er nødvendig av hensyn til det samlede utdanningstilbudet. Lovendringen må utformes på en måte som ikke gir unødig uforutsigbarhet i utdanningstilbudet til elevene innenfor det private utdanningstilbudet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om at godkjente private videregående skoler skal inngå i en fylkeskommunal skolebruksplan for å sik-

re forutsigbarhet, samt forslag til en lovendring som gir anledning til å redusere antall godkjente private elevplasser i en fylkeskommune, dersom situasjonen er slik at kvaliteten på det samlede offentlige skoletilbudet er truet. Ved behov for reduksjon i antall skoleplasser som følge av elevtallsutviklingen skal det være en balansert reduksjon i det samlede antall elevplasser.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjennomgå lovverket for private skoler og høyskoler, for å sikre at intensjonen om at all statsstøtte skal komme elevene og studentene til gode ivaretas bedre enn i dag. En slik gjennomgang skal ha som mål å redusere kontrollbehovet, innføre strengere sanksjoner for regelbrudd, samt å hindre at videresalg av skoler og høyskoler med statsstøtte kan gjøre det mulig å hente ut privat profitt fra skoledrift.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede en lovendring som krever at private skoler og private høyskoler skal organiseres som selveiende stiftelser, etter modell fra den danske «Lov om friskoler og private grundskoler» eller som samvirkeforetak.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om at godkjente private videregående skoler skal inngå i en fylkeskommunal skolebruksplan for å sikre forutsigbarhet, samt forslag til en lovendring som gir anledning til å redusere antall godkjente private elevplasser i en fylkeskommune, dersom situasjonen er slik at kvaliteten på det samlede offentlige skoletilbudet er truet. Ved behov for reduksjon i antall skoleplasser som følge av elevtallsutviklingen skal det være en balansert reduksjon i det samlede antall elevplasser.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:87 S (2015–2016) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Snorre Serigstad Valen, Heikki Eidsvoll Holmås, Torgeir Knag Fylkesnes og Karin Andersen om endringer i lovverket for private skoler og høyskoler – vedlegges protokollen.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 7. juni 2016

Trond Giske

leder

Lill Harriet Sandaune

ordfører

Vedlegg**Brev fra Kunnskapsdepartementet v/statsråden til kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, datert 5. mai 2016****Svar på representantforslag Dok 8: 87 S (2015-2016) om endringer i lovverket for private skoler og høyskoler**

Jeg viser til henvendelse av 29. april 2016 fra Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, der det bes om mine kommentarer til representantforslag 87 S fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Snorre Serigstad Valen, Heikki Eidsvoll Holmås, Torgeir Knag Fylkesnes og Karin Andersen.

Nedenfor er min vurdering av de tre forslagene.

Forslag 1:

Stortinget ber regjeringen legge fram et forslag til lovendring som gir anledning til å redusere antall godkjente private elevplasser i en kommune eller fylkeskommune, dersom situasjonen er slik at kvaliteten på det samlede offentlige skoletilbudet er truet.

Jeg vil innledningsvis knytte noen kommentarer til det som omtales som kommunens og fylkeskommunens «innsigelsesrett» i bakgrunnen for forslaget. Fremstillingen synes å legge til grunn at det i friskoleloven som ble vedtatt i juni 2015, ble innført en innsigelsesrett for kommuner og fylkeskommuner. Jeg vil vise til at den aktuelle vertskommunen eller vertsfylket hadde en slik uttalerett også etter tidligere privatskolelov. Videre var det en etablert forvaltningspraksis, også før lovendringen i juni 2015, at friskoler ikke skulle gis godkjenning dersom etableringen ville føre til negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet. I den nye friskoleloven ble dette prinsippet videreført og tatt inn i loven.

I godkjenningen av friskoler blir det fastsatt maksimalt elevtall. Dette skal bidra til å gjøre det forutsigbart for kommuner og fylkeskommuner i deres arbeid med å dimensjonere skoletilbudet. Samtidig vil både maksimalt elevtall og andre vilkår i skolens godkjenning gi friskolen forutsigbare rammevilkår for skoledriften.

En lovendring som gir anledning til å redusere maksimalt elevtall i godkjente friskoler, slik forslagsstillerne ber om, vil etter min vurdering være en urimelig inngripen i friskolenes rettsstilling. Dersom kommuner og fylkeskommuner skal kunne foreta en slags løpende vurdering av hvilke friskoler som skal få bestå og med hvilket elevtall, vil det bli svært uforutsigbart for både friskolene og elevene. Å frata en friskole godkjente elevplasser fordi for mange elever

ønsker å gå der, vil være å sette til side elevenes ønske om å gå på en alternativ skole.

Jeg vil dessuten understreke at elevtallet i friskolenes godkjenning er en maksimalgrense. Hvor mange som faktisk søker seg til en friskole, vil være avhengig av hvor attraktivt skoletilbudet er og hvilke alternativer som finnes, både blant offentlige skoler og friskoler.

Forslag 2:

Stortinget ber regjeringen gjennomgå lovverket for private skoler og høyskoler, for å sikre at intensjonen om at all statsstøtte skal komme elevene og studentene til gode ivaretas bedre enn i dag. En slik gjennomgang skal ha som mål å redusere kontrollbehovet, innføre strengere sanksjoner for regelbrudd, samt å hindre at videresalg av skoler og høyskoler med statsstøtte kan gjøre det mulig å hente ut privat profitt fra skoledrift.

Ettersom friskoler og private høyskoler er underlagt ulike regelverk, har jeg valgt å kommentere forslaget for hver av skoletypene.

FRISKOLER

I forbindelse med Prop. 84 L (2014–2015) ble det foretatt en grundig gjennomgang av eksisterende regelverk for friskoler nettopp for å vurdere om regelverket i tilstrekkelig grad sikret lovens intensjonen om at tilskudd skal komme elevene til gode. Viktige prinsipper fra forvaltningspraksis ble nedfelt i Prop. 84 L (2014–2015), og det ble foreslått flere innskjerpinger som ble vedtatt av Stortinget i juni 2015. Forbudet mot å ta utbytte ble understreket og presisert, blant annet ved innføring av nye krav til innsyn og økt dokumentasjonsplikt. Det ble også gjennomført en lovendring for å åpne for at det i forskrift kan fastsettes hvordan skolene skal dokumentere at «til gode»-kravet er oppfylt og om hvordan skolene skal godtgjøre at handel med nærstående har skjedd på markedsmessige vilkår.

De nye kravene om innsyn og økt dokumentasjonsplikt vil gjøre det enklere å kontrollere at stats-tilskudd kommer elevene til gode. Dessuten vil kravene kunne virke forebyggende mot lovbrudd.

I den nye friskoleloven ble det også innført en ny bestemmelse om karantene. Denne gir Utdanningsdirektoratet anledning til å ilegge karantene til skoler eller ansvarlige personer i tilfeller der det oppdages

alvorlige brudd på friskoleregelverket. Gjennom karantenebestemmelsen kan aktører som beriker seg på statstilskudd i strid med regelverket, i praksis stenges ute fra friskolesektoren. Dette antas å ha en sterkt preventiv effekt mot lovbrudd.

Når det gjelder Akademiet-saken, som forslagsstillerne trekker frem, vil jeg understreke at det ikke bør trekkes generelle slutninger verken om risiko, lovgrunnlaget eller ressursbehovet for kontroll på grunnlag av denne saken alene. Akademiet-saken har vist at både regelverket og tilsynet fungerer etter sin hensikt. Det er riktig at denne saken har vært ressurskrevende. Samtidig er det viktig å være klar over at tilsynet med friskolene stadig blir mer profesjonalisert og treffsikkert og at erfaringene fra denne saken vil gjøre at tilsvarende saker kan følges opp mer effektivt. Det er dessuten grunn til å tro at domstolsprøvingen i denne saken vil bidra til å styrke regelverkets intensjon og ha en sterk preventiv effekt for profittmotiverte lovbrudd i fremtiden.

Forslagstillerne peker også på problemstillinger knyttet til videresalg av skoler. Jeg vil i denne sammenheng understreke at «til-gode»-kravet i friskoleloven også rammer overføring av verdier ut av skolen i forbindelse med salg. Rammevilkårene for friskoler gjør dessuten at risikoen for verdioverføring gjennom salg av skoler må anses å være lavere enn hva tilfellet i dag er for private høyskoler. Friskolenes godkjenning er knyttet til det organisasjonsnummeret som skolen er registrert som i Enhetsregisteret eller annet tilsvarende register. Dersom en skole skal flyttes fra ett rettssubjekt til et annet, vil det kreves driftsendring som forutsetter ny godkjenning. I friskoleloven med forskrifter er det dessuten klart angitt hva friskolene har lov til å bruke tilskudd og skolepenger til. Midlene kan bare brukes til skolevirksomhet – altså virksomhet som er nødvendig eller formålstjenlig for å nå målene i læreplanen. For friskoler er det dessuten begrenset mulighet til å opparbeide egenkapital. Hovedregelen er at det ikke er tillatt med annen virksomhet enn skolevirksomhet og det er fastsatt en øvre grense for hvor mye skolepenger friskolene kan ta. I tillegg er det klare begrensninger på muligheten til å overføre overskudd fra år til år. Samlet sett mener jeg at regelverket og de økonomiske rammebetingelsene til friskolene gjør at det ikke er særlig risiko for verdioverføringer i forbindelse med salg av friskoler.

Generelt er min vurdering at friskoleloven, med de skjerpingen som ble vedtatt i juni 2015, er godt egnet til å sikre at statstilskudd kommer elevene til gode. Samtidig vurderer jeg løpende om det er behov for nye regelendringer for å støtte opp under denne intensjonen. Jeg viser blant annet til at det arbeides med forskriftsreguleringer for å følge opp lovendringene som Stortinget vedtok i juni 2015.

PRIVATE HØYSKOLER

Når det gjelder private høyskoler er jeg enig med forslagsstillerne i at det er nødvendig å gjennomgå lovverket for å sikre at intensjonen om at all statsstøtte skal komme studentene til gode ivaretas bedre enn i dag. Derfor videreførte jeg også arbeidet til Andreassen-gruppen, en ekspertgruppe som ble nedsett for å vurdere behovet for nødvendige presiseringer og endringer i regelverket for private høyskoler samt regulering av tilsyn og kontroll. Ekspertgruppen leverte sin rapport i desember 2014 og berørte aktører ble deretter gitt mulighet til å gi innspill til rapporten.

På bakgrunn av rapporten fra ekspertgruppen og høringsinnspillene til denne tar jeg sikte på å sende forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven på høring om kort tid. Jeg vil foreslå endringer i regelverket som i sterkere grad bidrar til at statstilskuddet kommer studentene til gode. Jeg vil også foreslå tydeligere regler om tilsyn og kontroll med institusjonene, herunder dokumentasjonsplikter og tydelige virkemidler ved tilsyn.

Forslag 3:

Stortinget ber regjeringen utrede en lovendring som krever at private skoler og private høyskoler skal organiseres som selveiende stiftelser, etter modell fra den danske «Lov om friskoler og private grundskoler».

Ettersom friskoler og private høyskoler er underlagt ulike regelverk, har jeg valgt å kommentere også dette forslaget for hver av skoletypene. De generelle kommentarene er bare omtalt under punktet om friskoler.

FRISKOLER

Etter min vurdering vil innføring av et krav om selveiende stiftelser som eneste tillatte organisasjonsform, ikke være hensiktsmessig. Stiftelsesformen vil riktignok forhindre ordinære utdelinger av overskudd ettersom stiftelsene er eierløs, men erfaringene fra tilsyn med friskoler viser at det er liten risiko for denne typen lovbrudd.

Risikoen for at statstilskudd ikke kommer elevene til gode er i hovedsak knyttet til at tilskuddet brukes til andre formål enn skolevirksomhet eller at tilskuddet indirekte tas ut av skolen gjennom for eksempel handel med nærstående.

I teorien kan det argumenteres med at stiftelsesformen også forhindrer andre verdioverføringer ettersom det ikke er eiere å overføre midlene til. I praksis er det likevel ikke slik. Også for stiftelser vil det være enkeltpersoner som har en sentral rolle i virksomheten og som vil kunne ha de samme insen-

tiver til å bruke statstilskudd til andre formål enn skolevirksomhet eller til å ta ut tilskuddsmidler gjennom ulike transaksjoner. Etter min vurdering vil derfor et krav om at friskolene skal organiseres som stiftelser, innebære en innskrenking av organisasjonsfriheten som ikke står i forhold til det man faktisk oppnår med en slik regulering.

Når det gjelder bevisbyrdereglene, som forslagsstillerne viser til i det danske regelverket, vil jeg vise til de innskjerpingene som ble vedtatt av Stortinget på bakgrunn av Prop. 84 L (2014). Departementet arbeider nå med en forskrift om hvordan skolene skal dokumentere at «til gode»-kravet er oppfylt og om skolenes plikt til å godtgjøre at handel med nærstående har skjedd på markedsmessige vilkår. Slike krav vil etter min vurdering langt på vei ha samme funksjon som de nevnte kravene i det danske regelverket.

Jeg vil for øvrig vise til at selv om stiftelsesformen ikke er en garanti for at statstilskudd kommer eleven til gode, kan både stiftelsesformen og aksjeselskapsformen ha den fordel at den generelle selskapslovgivningen stiller krav til regnskap mv. som vil bidra til transparens og etterprøvbarehet. I lys av at friskoler allerede er underlagt tilsvarende krav gjennom friskoleregelverket er dette likevel ikke et hensyn som tilsier at det bør oppstilles et krav om organisasjonsform for friskolene.

PRIVATE HØYSKOLER

Når det gjelder krav om stiftelse som eneste tilatte organisasjonsform for å sikre at statstilskudd kommer studentene til gode, viser jeg til det som er sagt over i punktet om friskoler. Jeg vil igjen peke på at organisasjonsformen stiftelse ikke medfører en garanti for at statlig tilskudd ikke benyttes i strid med

regelverket. Også for private høyskoler er den vesentlige risikoen for at midlene ikke kommer studentene til gode knyttet til at tilskudd brukes til andre formål enn utdanningsvirksomhet og at det foretas skjulte utdelinger gjennom f.eks. handel med nærstående.

Forslagsstillerne viser til den danske modellen, hvor høyskoler (professjonshøyskoler) er organisert som stiftelser. Dette er etter min mening en mindre relevant parallell i denne sammenhengen, da disse nødvendigvis ikke kan sidestilles med vår private utdanningssektor. Utdanningsinstitusjonene i Danmark er «statsfinansierede selvejende stiftelser», opprettet ved lov og en del av statsforvaltningen, mens organisasjonsformen innebærer at formuen er holdt utenfor staten. De få private høyskolene som finnes, mottar ikke tilskudd fra staten.

Videre viser jeg til det som er sagt ovenfor om rapporten fra Andreassen-gruppen og kommende høring om endringer i universitets- og høyskoleloven. Andreassen-gruppen foreslo i sin rapport at det bør stilles krav om at NOKUT-akkreditert høyskoleutdanning kun kan drives innenfor selskapsformene aksjeselskap og stiftelse. Departementet vurderer denne anbefalingen i forslagene som snart sendes på høring.

Private høyskoler er i dag ikke underlagt de samme kravene til regnskap mv. som friskolene, og regelverket sikrer i mindre grad den transparens og etterprøvbarehet som er nødvendig for å sikre at tilskudd kommer studentene til gode. For private høyskoler kan derfor regulering av organisasjonsform være en måte å innføre slike krav, som et alternativ til å fastsette særskilte regler i sektorregelverket. Dette vil jeg komme tilbake til i høringen av forslag til nye reguleringer.

